

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 14ης Ιανουαρίου 1987 *

Στην υπόθεση 278/84,

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τον M. Seidel, Ministerialrat, και το δικηγόρο Κολωνίας D. Ehle, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την πρεσβεία της,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από το νομικό της σύμβουλο P. Karpenstein, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γ. Κρεμλή, μέλος της νομικής της υπηρεσίας,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή ακυρώσεως των άρθρων 1, 2 και 3 του κανονισμού 2677/84 της Επιτροπής, της 20ής Σεπτεμβρίου 1984, για τη λήψη μεταβατικών μέτρων με σκοπό την ανατίμηση της αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας του γερμανικού μάρκου την 1η Ιανουαρίου 1985 (ΕΕ L 253, σ. 31),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, K. Κακούρη, T. F. O' Higgins και F. Schockweiler, προέδρους τμήματος, G. Bosco, T. Koormans, O. Due, K. Bahlmann και R. Joliet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: P. Heim

λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση όπως συμπληρώθηκε μετά την προφορική διαδικασία της 2ας Ιουλίου 1986, κατά την οποία την προσφεύγουσα εκπροσώπησε ο D. Ehle και την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ο P. Karpenstein,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Δεκεμβρίου 1986,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 23 Νοεμβρίου 1984, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας άσκησε, δυνάμει του άρθρου 173, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί την ακύρωση των άρθρων 1, 2 και 3 του κανονισμού 2677/84 της Επιτροπής, της 20ής Σεπτεμβρίου 1984, για τη λήψη μεταβατικών μέτρων με σκοπό την ανατίμηση της αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας του γερμανικού μάρκου την 1η Ιανουαρίου 1985 (ΕΕ L 253, σ. 31).
- 2 Προς αντιμετώπιση των δυσχερειών που προκάλεσαν τα νομισματικά εξισωτικά ποσά (στο εξής: ΝΕΠ) και στο πλαίσιο της προσπάθειας για την προσαρμογή του γεωργικού τομέα στην οικονομική πραγματικότητα, το Συμβούλιο με τον κανονισμό 855/84, της 31ης Μαρτίου 1984, για τον υπολογισμό και την κατάργηση των νομισματικών εξισωτικών ποσών που εφαρμόζονται σε ορισμένα γεωργικά προϊόντα, ανατίμησε τις αντιπροσωπευτικές ισοτιμίες του γερμανικού μάρκου και του ολλανδικού φιορινιού, από 1ης Ιανουαρίου 1985, για να τις προσεγγίσει προς τις κεντρικές ισοτιμίες και επέφερε ορισμένες τροποποιήσεις στον τρόπο υπολογισμού των ΝΕΠ.
- 3 Στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, οι νέες ισοτιμίες μετατροπής επέφεραν μείωση των τιμών στηρίζεως των γεωργικών προϊόντων εκφρασμένων σε εθνικό νόμισμα και, συνεπώς, μείωση του γεωργικού εισοδήματος. Σε αντιστάθμισμα, επιτράπηκε στη γερμανική κυβέρνηση, δυνάμει του άρθρου 3 του κανονισμού 855/84, να χορηγήσει στους γερμανούς γεωργικούς παραγωγούς ειδική ενίσχυση, χρηματοδοτούμενη μερικώς και κατά φθίνοντα τρόπο από την Κοινότητα. Μετά από αίτηση της γερμανικής κυβέρνησης, το Συμβούλιο με την απόφαση 84/361, της 30ής Ιουνίου 1984, για ενίσχυση παρεχόμενη στους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (ΕΕ L 185, σ. 41), καθόρισε το ανώτατο ποσό της ενισχύσεως σε 5 % της τιμής, χωρίς ΦΠΑ, που καταβάλλει ο αγοραστής του γεωργικού προϊόντος, με ισχύ από 1ης Ιουλίου 1984, δηλαδή έξι μήνες πριν από την ανατίμηση της αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας του γερμανικού μάρκου, την 1η Ιανουαρίου 1985.

- 4 Τέλος, το άρθρο 7 του κανονισμού 855/84 ορίζει ότι τα μεταβατικά μέτρα, αναγκαία ιδίως για:

« ...

- να αποφευχθούν διαταραχές λόγω της ανατίμησης των αντιπροσωπευτικών ισοτιμιών του γερμανικού μάρκου και του ολλανδικού φιορινιού την 1η Ιανουαρίου 1985 »,

μπορούν να θεσπιστούν σύμφωνα με το σύστημα της επιτροπής διαχειρίσεως, διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 6 του κανονισμού 974/71 του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 1971, περί ορισμένων μέτρων συγκυριακής πολιτικής που πρέπει να ληφθούν στο γεωργικό τομέα (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/006, σ. 192), το οποίο με τη σειρά του παρέμπει στη διαδικασία του άρθρου 26 του κανονισμού 2727/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των σιτηρών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 158).

- 5 Κατόπιν εξέτασε, στις 20 Σεπτεμβρίου 1984, από τις επιτροπές διαχειρίσεως « ζητήματα γεωργικά-νομισματικά » (τομείς σιτηρών και ζάχαρης), η Επιτροπή εξέδωσε αυθημερόν τον επίδικο κανονισμό 2677/84, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 21 Σεπτεμβρίου 1984. Τα άρθρα 1 έως 3 του εν λόγω κανονισμού περιέχουν ορισμένες ειδικές μεταβατικές διατάξεις για τους τομείς των σιτηρών, της ζάχαρης και του αμύλου γεωμήλων, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Προβλέπουν επίσπευση της εφαρμογής της νέας ανατιμημένης αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας για τις αγορές από την παρέμβαση, από 14ης Σεπτεμβρίου 1984 για τα σιτηρά, υπό την επιφύλαξη ποσότητας μέχρι 2,5 εκατομμυρίων τόνων, και από 21ης Σεπτεμβρίου 1984 για τη ζάχαρη (άρθρα 1 και 2). Εξάλλου, σε ό,τι αφορά τις κατώτατες τιμές ζαχαροτεύτλων που πρέπει υποχρεωτικώς να καταβάλουν οι παρασκευαστές ζάχαρης και την κατώτατη τιμή που πρέπει να καταβάλουν οι παρασκευαστές αμύλου στους παραγωγούς γεωμήλων, το άρθρο 3 του κανονισμού προβλέπει, για όλη την περίοδο 1984-1985, την εφαρμογή ειδικών ισοτιμιών μετατροπής που κυμαίνονται μεταξύ των παλαιών και νέων ισοτιμιών και σταθμίζονται ανάλογα με τις περιόδους κατά τις οποίες οι εν λόγω παρασκευαστές αγοράζουν τις πρώτες ύλες και διαθέτουν στο εμπόριο τα τελικά προϊόντα τους.
- 6 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς οι διατάξεις των σχετικών κοινοτικών κανόνων, τα επιχειρήματα των διαδίκων και τα πραγματικά περιστατικά που επικαλούνται. Τα στοιχεία αυτά του φακέλου δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για να σχηματίσει κρίση το Δικαστήριο.
- 7 Προς στήριξη του αιτήματός της περί ακυρώσεως η γερμανική κυβέρνηση προβάλλει τους ακόλουθους λόγους ακυρώσεως:

— παράβαση ουσιωδών τύπων·

- έλλειψη εξουσιοδότησεως της Επιτροπής προς έκδοση των επίδικων διατάξεων κατά παράβαση της αρχής της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως των ΝΕΠ·
- παραβίαση του κανονισμού 855/84 λόγω της τροποποιήσεως των προθεσμιών που τάσσει το Συμβούλιο στον εν λόγω κανονισμό για την εφαρμογή της νέας αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας του γερμανικού μάρκου.
- παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων·
- παραβίαση της απαγορεύσεως δεσπίσεως αντιφατικών διατάσεων·
- παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Επί της προβαλλόμενης παραβάσεως ουσιαδών τύπων

- 8 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η Επιτροπή, μετά τη δημοσίευση, στις 14 Σεπτεμβρίου 1984, ανακοινώσεως στην Επίσημη Εφημερίδα (ΕΕ L 244, σ. 45) με την οποία επιστούσε την προσοχή των ενδιαφερομένων στην πρόθεσή της να λάβει, στον τομέα των σιτηρών, « μέτρα, βάσει του άρθρου 7 του κανονισμού 855/84, για να αποφευχθούν οι υπερβολικά υψηλές αγορές στην παρέμβαση, λόγω της αλλαγής της αντιπροσωπευτικής τιμής του γερμανικού μάρκου... την 1η Ιανουαρίου 1985 », απέστειλε, στις 18 Σεπτεμβρίου 1984, τηλετύπημα με το οποίο κάλεσε τους εκπροσώπους των κρατών μελών σε κοινή συνεδρίαση των επιτροπών διαχειρίσεως « ζητήματα γεωργικά-νομισματικά », στις 20 Σεπτεμβρίου 1984. Σύμφωνα με την πρόσκληση, οι επιτροπές κλήθηκαν να εκφέρουν γνώμη επί του σχεδίου κανονισμού της Επιτροπής « περί μεταβατικών μέτρων ενόψει της ανατιμήςσεως της αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας του γερμανικού μάρκου... από 1ης Ιανουαρίου 1985 ».
- 9 Κατά τη συνεδρίαση των επιτροπών διαχειρίσεως, στις 20 Σεπτεμβρίου 1984, το σχέδιο του επίδικου κανονισμού διανεμήθηκε ως έγγραφο συνεδριάσεως. Από τα συνοπτικά πρακτικά της εν λόγω συνεδριάσεως προκύπτει ότι έγινε « ευρεία ανταλλαγή γνώμων » σχετικά με το σχέδιο και η συνεδρίαση διακόπηκε « για να δοθεί η δυνατότητα στις αντιπροσωπείες να επικοινωνήσουν με τις πρωτεύουσές τους » και ότι κατά την επανάληψη της συνεδριάσεως τέθηκε στη διάθεση των αντιπροσωπειών τροποποιημένο σχέδιο, που ελάμβανε υπόψη τις απόψεις που διατυπώθηκαν κατά τις συζητήσεις, καθώς και ότι από το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας δεν κατέστη δυνατή η εκφορά γνώμης.

- 10 Η γερμανική κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο επίδικος κανονισμός θεσπίστηκε κατά παράβαση ουσιωδών τύπων, επειδή δεν τηρήθηκε η διαδικασία των άρθρων 6 του κανονισμού 974/71 και 26 του κανονισμού 2727/75. Κατά τη συνεδρίαση των επιτροπών διαχείρισεως και για να επισπεύσει τη διαδικασία, η Επιτροπή επικαλέστηκε την ύπαρξη « εξαιρετικά επειγούσης περιπτώσεως » και τούτο παρά τη δυνατότητα που είχε η Επιτροπή να σχεδιάσει εγκαίρως τα αναγκαία μέτρα. Εξάλλου, τα μέλη των επιτροπών διαχείρισεως — και ιδίως οι Γερμανοί — δεν είχαν την επαρκή δυνατότητα να εξετάσουν δεόντως το σχέδιο κανονισμού που τους υποβλήθηκε. Πράγματι, δεν είχαν στη διάθεσή τους ούτε δύο πλήρεις εργάσιμες ημέρες για να προετοιμάσουν τη συνεδρίαση των επιτροπών, ενώ για ζητήματα τόσο σημαντικά και δύσκολα ήταν απαραίτητο να προβλεφθεί τουλάχιστον μια εβδομάδα ως προθεσμία προετοιμασίας.
- 11 Σύμφωνα με την Επιτροπή, κατά την έκδοση του επίδικου κανονισμού συνέτρεχε περίπτωση « εξαιρετικώς επείγουσα » κατά την έννοια του άρθρου 3 του κοινού εσωτερικού κανονισμού των επιτροπών διαχειρίσεως του γεωργικού τομέα. Πράγματι, αναμείνονταν τότε εξαιρετικά υψηλές πωλήσεις προς την παρέμβαση στους τομείς σιτηρών και ζάχαρης. Το Σεπτέμβριο του 1984, η Κοινότητα βρισκόταν σε έκρυθμη κατάσταση από απόψεως προϋπολογισμού. Η Επιτροπή όφειλε, συνεπώς, να κάνει ό,τι μπορούσε για να μην υποστεί το ΕΓΤΠΕ πρόσθετες οικονομικές ζημιές. Εξάλλου, τα προβλήματα που είχαν να εξετάσουν οι επιτροπές διαχειρίσεως δεν ήταν καινούρια για τη γερμανική κυβέρνηση, η οποία τα είχε συζητήσει με την Επιτροπή από τότε που εκδόθηκε ο κανονισμός 855/84.
- 12 Το άρθρο 26, παράγραφος 2, του κανονισμού 2727/75 προβλέπει ότι η Επιτροπή διαχειρίσεως εκφέρει τη γνώμη της επί των σχεδίων μέτρων που καταρτίζει η Επιτροπή εντός προθεσμίας που καθορίζει ο πρόεδρος της επιτροπής διαχειρίσεως « σε συνάρτηση με τον επείγοντα χαρακτήρα των θεμάτων ». Σύμφωνα με το άρθρο 3 του εσωτερικού κανονισμού των επιτροπών διαχειρίσεως του γεωργικού τομέα, που ψηφίστηκε σε κοινή συνεδρίαση των επιτροπών διαχειρίσεως, στις 22 Ιουλίου 1965, η σύγκληση, η ημερήσια διάταξη και τα σχέδια μέτρων που πρόκειται να εξεταστούν πρέπει, κανονικώς, να κοινοποιηθούν στους μόνιμους αντιπροσώπους των κρατών μελών το αργότερο οκτώ ημέρες πριν από τη συνεδρίαση. Ωστόσο, κατόπιν αιτήσεως του αντιπροσώπου κράτους μέλους ή κατόπιν δικής του πρωτοβουλίας, ο πρόεδρος της επιτροπής διαχειρίσεως μπορεί, σε επείγουσες περιπτώσεις, να συντομεύσει την προθεσμία αυτή μέχρι δύο πλήρεις εργάσιμες ημέρες πριν από την ημερομηνία της συνεδριάσεως και, σε περίπτωση εξαιρετικώς επείγουσα, να εγγράψει ένα ζήτημα στην ημερήσια διάταξη της συνεδριάσεως κατά τη διάρκεια αυτής. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του εσωτερικού

κανονισμού, σε περίπτωση σχεδίου υποβαλλόμενου κατά τη διάρκεια της συνεδριάσεως, ο πρόεδρος, κατόπιν αιτήσεως εκπροσώπου κράτους μέλους, παραπέμπει την ψηφοφορία στο τέλος της συνεδριάσεως ή, σε περίπτωση ειδικών δυσκολιών, παρατείνει τη συνεδρίαση μέχρι την επόμενη ημέρα.

- 13 Όπως προκύπτει από τις διατάξεις αυτές, στον πρόεδρο της επιτροπής διαχειρίσεως εναπόκειται να κρίνει το επείγον ή το εξαιρετικώς επείγον μιας συγκεκριμένης περίπτωσης. Λόγω του χαρακτήρος της εκτιμήσεως αυτής που πρέπει κανονικά να γίνει σε πολύ σύντομες προθεσμίες, το Δικαστήριο δεν μπορεί να ελέγξει την απόφαση του προέδρου παρά μόνο σε περίπτωση πρόδηλης πλάνης ή καταχρήσεως εξουσίας. Από τη δικογραφία, όμως, δεν προκύπτει ότι συντρέχει τέτοιο ελάττωμα στην παρούσα περίπτωση.
- 14 Πράγματι, κατά τις πληροφορίες της Επιτροπής, τις οποίες δεν αμφισβητεί η γερμανική κυβέρνηση, είχαν διαπιστωθεί πωλήσεις 43 000 τόνων ζάχαρης προς την παρέμβαση, μεταξύ 17 και 20 Σεπτεμβρίου 1984, ενώ επί έτη δεν είχαν γίνει τέτοιες πωλήσεις στον εν λόγω τομέα. Ευλόγως λοιπόν η Επιτροπή φοβήθηκε ότι θα μπορούσαν να προσφερθούν νέες, πολύ πιο μεγάλες, ποσότητες κατά τις επόμενες ημέρες. Εξάλλου, η Επιτροπή και η κυβέρνηση συμφωνούν στη διαπίστωση ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής, που δημοσιεύτηκε στις 14 Σεπτεμβρίου 1984, ενίσχυσε σημαντικά την ανησυχία που επικρατούσε ήδη στην αγορά σιτηρών και, κατά συνέπεια, σημαντικός αριθμός εμπόρων και συνεταιρισμών είχε ήδη επιχειρήσει να προσφέρει σιτηρά στο γερμανικό οργανισμό παρεμβάσεως, ο οποίος προσωρινώς αρνήθηκε τις προσφορές αυτές, αναμένοντας την οριστική λύση της Επιτροπής. Τέλος, σε έγγραφο της 29ης Αυγούστου 1984, η ίδια η γερμανική κυβέρνηση υπογράμμισε ότι υπήρξε τέτοια αναστάτωση στην αγορά, ώστε οι επιχειρήσεις εμπορίας και μεταποίησης προσπαθούσαν όλο και περισσότερο να διασφαλιστούν προσφεύγοντας στην παρέμβαση και ότι μόνο μια ταχεία ενέργεια της Επιτροπής θα μπορούσε ακόμα να περιορίσει τη ζημία που απειλούσε την αγορά και τα οικονομικά της Κοινότητας. Υπό τις περιστάσεις αυτές, ο πρόεδρος των επιτροπών διαχειρίσεως δεν υπερέβη τα όρια της εξουσίας του εκτιμήσεως κρίνοντας ότι συνέτρεχε τότε περίπτωση εξαιρετικώς επείγουσα.
- 15 Ως προς τον ισχυρισμό της γερμανικής κυβερνήσεως ότι, εν πάση περιπτώσει, οι Γερμανοί-μέλη των επιτροπών διαχειρίσεως δεν μπόρεσαν να εξετάσουν δεόντως τα προτεινόμενα από την Επιτροπή μέτρα, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι από το Μάιο του 1984 η εν λόγω κυβέρνηση είχε επανειλημμένα ζητήσει από την Επιτροπή να κάνει άμεση χρήση της εξουσίας που της παρέχει το άρθρο 7 του κανονισμού 855/84, καθορίζοντας μια χρηματοδοτούμενη από την Κοινότητα αντιστάθμιση της μείωσης των τιμών. Η σχετική ανταλλαγή απόψεων συνεχίστηκε μέχρι τη συνεδρίαση των επι-

τροπών διαχειρίσεως και έδωσε στη γερμανική κυβέρνηση την ευκαιρία να γνωρίσει τη γενική άποψη της Επιτροπής ως προς την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου. Εξάλλου, με τη δημοσίευση της ανακοινώσεως της 14ης Σεπτεμβρίου 1984, η Επιτροπή επέστησε κατά τρόπο άμεσο την προσοχή των ενδιαφερομένων, μεταξύ των οποίων και των κρατών μελών, στην πρόθεσή της να θεσπίσει, βάσει του άρθρου 7 του κανονισμού 855/84, προσωρινά μέτρα ως προς τις αγορές από την παρέμβαση που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν από την ημέρα της δημοσίευσής τους. Τέλος, κατά τη συνεδρίαση των επιτροπών διαχειρίσεως, στις 20 Σεπτεμβρίου 1984, η γερμανική αντιπροσωπεία είχε κάθε δυνατότητα να έλθει σε επαφή με τη γερμανική κυβέρνηση για να ζητήσει συμπληρωματικές οδηγίες και, ενδεχομένως, να ζητήσει παράταση της συνεδριάσεως μέχρι την επομένη ημέρα. Υπό τις περιστάσεις αυτές δεν προκύπτει ότι η προθεσμία που τάχθηκε παρακάλυσε τη δέουσα εξέταση, εκ μέρους της γερμανικής κυβερνήσεως και των εκπροσώπων της στις επιτροπές διαχειρίσεως, των μέτρων που προέβλεπε το σχέδιο κανονισμού της Επιτροπής.

- 16 Συνεπώς, ο πρώτος λόγος της γερμανικής κυβερνήσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί της εξουσιοδότησεως της Επιτροπής να εκδώσει τον κανονισμό 2677/84

- 17 Η γερμανική κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι με το άρθρο 7 του κανονισμού 855/84 ανατέθηκε στην Επιτροπή να λάβει αντισταθμιστικά μέτρα για την πτώση των τιμών υπέρ των επιχειρήσεων εμπορίας και μεταποίησης στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Σχετικώς η κυβέρνηση αναφέρεται ιδίως στον τρόπο θεσπίσεως του άρθρου 7 το οποίο περιελήφθη στο σχέδιο κανονισμού που είχε προτείνει η Επιτροπή στο Συμβούλιο, μετά από συζητήσεις μεταξύ της γερμανικής κυβερνήσεως και της Επιτροπής και αφού η γερμανική αντιπροσωπεία επέστησε την προσοχή στο πρόβλημα που δημιουργεί για τις επιχειρήσεις εμπορίας και μεταποίησης η πτώση των τιμών. Τέλος, η κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το άρθρο 7 πρέπει να ερμηνευτεί υπό το φως της γενικής αρχής σύμφωνα με την οποία η Κοινότητα βαρύνεται με όλες τις δαπάνες που συνδέονται με ζημίες οφειλόμενες στην πτώση των τιμών λόγω μεταβολής των ΝΕΠ. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, θεσπίζοντας τον κανονισμό 2677/84, δεν έκανε ορθή χρήση της εξουσιοδότησης που της παρείχε το άρθρο 7 του κανονισμού 855/84.
- 18 Πρέπει, σχετικώς, να υπογραμμιστεί ότι μια γενικής ισχύος διάταξη κοινοτικού κανονισμού δεν μπορεί να ερμηνευτεί υπό το φως των διαπραγματεύσεων μεταξύ κρατών μέλους και κοινοτικών οργάνων. Το άρθρο 7 του κανονισμού 855/84 παρέχει στην

Επιτροπή, κατά τρόπο γενικό, τη δυνατότητα να θεσπίζει τα αναγκαία μεταβατικά μέτρα προς αποφυγή, ιδίως, αναστατώσεως της σχετικής αγοράς μετά από ανατίμηση των σχετικών αντιπροσωπευτικών ισοτιμιών την 1η Ιανουαρίου 1985. Η ερμηνεία της γερμανικής κυβερνήσεως δεν μπορεί να στηριχτεί ούτε στην ίδια τη διάταξη ούτε στις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού — οι οποίες δεν αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο — δεν προκύπτει δε υποχρέωση της Επιτροπής να διατηρήσει το εισοδηματικό επίπεδο των εμπορών ή των μεταποιητών γεωργικών προϊόντων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

- 19 Πρέπει, εξάλλου, να αναφερθεί ότι καμία άλλη διάταξη του κοινοτικού δικαίου δεν προβλέπει ενδεχόμενη αποζημίωση των επιχειρήσεων εμπορίας και μεταποιήσεως. Βεβαίως ο κανονισμός 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 93), προβλέπει ότι το τμήμα εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ χρηματοδοτεί τις επιστροφές κατά την εξαγωγή προς τρίτες χώρες και τις παρεμβάσεις για την ομαλοποίηση των γεωργικών αγορών. Είναι επίσης αληθές ότι ο κανονισμός 2746/72 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972, που τροποποιεί τον κανονισμό 974/71 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/006, σ. 192), επεξέτεινε ρητώς αυτή την υποχρέωση χρηματοδοτήσεως στα ΝΕΠ, περιλαμβάνοντάς τα στις προαναφερθείσες επιστροφές ή παρεμβάσεις. Κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις του κοινοτικού δικαίου που παρέχουν δικαίωμα προς παροχές χρηματοδοτούμενες από τα κοινοτικά ταμεία πρέπει να ερμηνεύονται περιοριστικώς (βλέπε απόφαση της 6ης Μαΐου 1982, Baywa, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 146, 192 και 193/81, Συλλογή σ. 1503). Υπό τις περιστάσεις αυτές δεν μπορούν να επεκταθούν αναλογικά οι διατάξεις των κανονισμών 729/70 και 2746/72 ώστε να καλύψουν τις ζημιές που προκαλούνται, στα στάδια εμπορίας και μεταποιήσεως, λόγω της πτώσεως των τιμών μετά από ανατίμηση της αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας του γερμανικού μάρκου.
- 20 Συνεπώς, η γερμανική κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη, δυνάμει του άρθρου 7 του κανονισμού 855/84, να λάβει, υπέρ των επιχειρήσεων εμπορίας και μεταποιήσεως, μέτρα που αποτελούν σύστημα αντισταθμίσεως της πτώσεως των τιμών στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας λόγω της ανατιμήσεως που προβλέπει ο ίδιος κανονισμός ούτε, πολύ περισσότερο, ότι το άρθρο 7 απέκλειε κάθε άλλο μεταβατικό μέτρο.
- 21 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί ο δεύτερος λόγος της γερμανικής κυβερνήσεως.

Επί της προβαλλόμενης τροποποιήσεως του κανονισμού 855/84 με τον κανονισμό 2677/84

- 22 Η γερμανική κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, με τον κανονισμό 2677/84, τροποποίησε παρآنόμως τον κανονισμό 855/84 του Συμβουλίου. Πράγματι, από τον τελευταίο αυτό κανονισμό προκύπτει ότι οι τροποποιηθείσες αντιπροσωπευτικές ισοτιμίες για τα σιτηρά, τη ζάχαρη και το άμυλο γεωμήλων έπρεπε να εφαρμοστούν μόνο από 1ης Ιανουαρίου 1985. Ωστόσο, τα άρθρα 1, 2 και 3 του κανονισμού 2677/84 επέσπευσαν μερικώς, κατά τρεις μήνες, την εφαρμογή των τροποποιημένων αντιπροσωπευτικών ισοτιμιών για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και τούτο παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να τροποποιεί τις διατάξεις κανονισμού του Συμβουλίου, στο πλαίσιο θεσπίσεως των λεπτομερειών εφαρμογής τους, εκτός αν υπάρχει ρητή εξουσιοδότηση του Συμβουλίου, και ότι το άρθρο 7 του κανονισμού 855/84 δεν προβλέπει τέτοια εξουσιοδότηση.
- 23 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Καίτοι, κατά κανόνα, ρήτρα επιτρέπущα στην Επιτροπή να λαμβάνει μεταβατικά μέτρα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι τα μέτρα αυτά πρέπει να αναφέρονται σε περίοδο μεταγενέστερη της ενάρξεως της ισχύος των κυρίων διατάξεων της σχετικής ρυθμίσεως, δεν μπορεί να αποκλειστεί η δυνατότητα εφαρμογής σε περίοδο μεταξύ της ημερομηνίας δημοσιεύσεως της ρυθμίσεως και της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος της, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι διατηρούν το μεταβατικό τους χαρακτήρα και είναι απαραίτητα για την επίτευξη των στόχων της εν λόγω ρήτρας εξουσιοδοτήσεως.
- 24 Με το προαναφερθέν άρθρο 7 του κανονισμού 855/84 επιτράπηκε ρητώς στην Επιτροπή να λάβει τα αναγκαία μεταβατικά μέτρα, προκειμένου να αποφευχθεί αναστάτωση των σχετικών αγορών μετά την ανατίμηση της αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας του γερμανικού μάρκου. Είναι, όμως, αναμφισβήτητο ότι οι διατάξεις του κανονισμού 2677/84 αποσκοπούσαν στην αποτροπή, κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου, της αναστατώσεως και των κερδοσκοπικών πωλήσεων έναντι των ειδικών προϊόντων που αφορά ο κανονισμός 855/84. Για να αποφευχθούν οι αναστατώσεις αυτές, ήταν ίσως απαραίτητη η παρέμβαση σε προγενέστερο στάδιο, όπως αποδεικνύεται στην παρούσα περίπτωση από το μεγάλο αριθμό προσφορών προϊόντων στην παρέμβαση. Από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή, θεσπίζοντας τις εν λόγω διατάξεις, υπερέβη τα όρια του ενδεδειγμένου και του αναγκαίου για την επίτευξη του στόχου που επιδιώκει το άρθρο 7.

25 Συνεπώς, τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή με τα άρθρα 1, 2 και 3 του κανονισμού 2677/84 εμπίπτουν στα όρια των αρμοδιοτήτων που της παρέχει το άρθρο 7 του κανονισμού 855/84 και επομένως ο τρίτος λόγος της γερμανικής κυβερνήσεως είναι αβάσιμος.

Επί της προβαλλόμενης παραβιάσεως της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων

26 Η γερμανική κυβέρνηση ισχυρίζεται, πρώτον, ότι το άρθρο 1 του κανονισμού 2677/84 παραβιάζει την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων καθόσον δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι περιφερειακές διαφορές, κυρίως κλιματολογικής φύσεως, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ευνόησαν τις επιχειρήσεις οι οποίες, λόγω της πρώιμης συγκομιδής σιτηρών, μπόρεσαν να προσφέρουν το προϊόν τους στον οργανισμό παρεμβάσεως πριν τεθεί σε ισχύ ο κανονισμός.

27 Αρκεί σχετικώς να αναφερθεί ότι το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού επέτρεψε ρητώς στις γερμανικές αρχές να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και ότι, κατά συνέπεια, η γερμανική κυβέρνηση είχε τη δυνατότητα να αποφύγει η ίδια τη διάκριση την οποία καταγγέλλει, ιδίως με τη δίκαιη κατανομή της ποσότητας των 2,5 εκατομμυρίων τόνων για την οποία εξακολουθούσε να ισχύει η παλαιά ισοτιμία μετατροπής.

28 Δεύτερον, η γερμανική κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού εισάγει παράνομη διάκριση εις βάρος των παρασκευαστών αμύλου γεωμύλων σε σχέση με τους παρασκευαστές άλλων αμύλων, ιδίως από αραβόσιτο ή σιτηρά. Πράγματι, μετά την τροποποίηση της αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας μετατροπής και την κατάργηση των ΝΕΠ, διαταράχθηκε η ισορροπία που προϋπήρχε μεταξύ των τιμών των εν λόγω προϊόντων, τα οποία είναι ανταγωνιστικά μεταξύ τους, η δε μεταβατική διάταξη του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 2677/84 δεν αρκεί για την εξάλειψη της διαταράξεως αυτής.

29 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι δεν αποδείχτηκε η ύπαρξη τέτοιας διακρίσεως. Μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 2677/84, η κατάσταση των δύο ομάδων παρασκευαστών αμύλου, σε ό,τι αφορά τον εφοδιασμό τους με πρώτη ύλη, έπρεπε να είναι περίπου η ίδια κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1984. Πράγματι, καθόσον οι παρασκευαστές αμύλου χρησιμοποίησαν γερμανικά σιτηρά, είχαν τη δυνατότητα, μετά την απόφαση 84/361 του Συμβουλίου, που επέτρεψε, μεταξύ άλλων,

την κρατική ενίσχυση των παραγωγών σιτηρών, να εφοδιαστούν, μετά την 1η Ιουλίου 1984, σε τιμές παραπλήσιες εκείνων που ίσχυαν την 1η Ιανουαρίου 1985, ενώ για τους παρασκευαστές αμύλου γεωμήλων ο κανονισμός 2677/84 μείωσε την τιμή των γεωμήλων καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου.

- 30 Διαπιστώνεται ότι το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως της προσφεύγουσας βάλλει κατά του κανονισμού 2677/84 της Επιτροπής μόνο καθόσον ο εν λόγω κανονισμός δεν αρκούσε για την άρση μιας ήδη υπάρχουσας διακρίσεως, οφειλόμενης στις διατάξεις του κανονισμού 855/84 του Συμβουλίου. Συνεπώς, σύμφωνα με την αντίληψη της ίδιας της γερμανικής κυβέρνησεως, στην πραγματικότητα δεν είναι ο προσβαλλόμενος κανονισμός της Επιτροπής εκείνος που εισήγαγε την προσβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων που προβλέπει το άρθρο 40, παράγραφος 3, εδάφιο 2, της Συνθήκης. Εξάλλου, η γερμανική κυβέρνηση δεν απέδειξε την ύπαρξη διακρίσεως που θα μπορούσε να νοθεύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων ειδών αμύλου.
- 31 Συνεπώς, τα δύο σκέλη του λόγου ακυρώσεως ο οποίος αναφέρεται στην παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων είναι αβάσιμα.

Επί της υπάρξεως μεταβατικών διατάξεων

- 32 Η γερμανική κυβέρνηση θεωρεί ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2677/84 περιέχει μια εσωτερική αντίφαση, κατά παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης. Πράγματι, δυνάμει της εν λόγω διατάξεως του κανονισμού, η κατώτατη τιμή των ζαχαροτενύτων καθορίστηκε βάσει του μέσου όρου της παλαιάς αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας, για περίοδο τριών μηνών, κατά τη διάρκεια των οποίων οι μηχανισμοί της αγοράς, εκτός από την τιμή παρεμβάσεως, παρέμεναν ακόμα αμετάβλητοι, και της νέας αντιπροσωπευτικής ισοτιμίας για περίοδο εννέα μηνών. Λόγω, όμως, των διατάξεων του άρθρου 2 του κανονισμού 2677/84, το οποίο μειώνει την αντιπροσωπευτική τιμή που χρησιμοποιείται κατά τον υπολογισμό της τιμής πωλήσεως της ζάχαρης που προσκομίζεται στην παρέμβαση, η αρχική τιμή της αγοράς, η οποία καθορίζεται από την εν λόγω τιμή πωλήσεως, δεν μπορούσε πλέον να υπάρξει στην αγορά.
- 33 Όπως, ωστόσο, προκύπτει από τους πίνακες που υποβλήθηκαν σε απάντηση των ερωτημάτων του Δικαστηρίου από το Σεπτέμβριο μέχρι το Δεκέμβριο του 1984 η τιμή αγοράς της ζάχαρης στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας παρέμεινε, στην πράξη, σε επίπεδο ανώτερο της παλαιάς τιμής παρεμβάσεως, οπότε μεταξύ των τιμών

αυτών δεν υπήρχε καμία απολύτως εξάρτηση. Κατά συνέπεια, η γερμανική κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι ο υπολογισμός στον οποίο στηρίζεται η διάταξη του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 2677/84 ήταν εκτός πραγματικότητας και, εντεύθεν, ότι ο κανονισμός περιείχε εσωτερική αντίφαση. Επομένως, ο λόγος αυτός πρέπει επίσης να απορριφθεί.

Επί της προβαλλόμενης παραβιάσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

34 Τέλος, σύμφωνα με τη γερμανική κυβέρνηση, οι διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2677/84, οι οποίες μειώνουν τις κατώτατες τιμές για τα ζαχαρότευτλα και τα γεωμήλα, παραβιάζουν την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθόσον εφαρμόζονται αναδρομικώς επί συμβάσεων που έχουν ήδη συναφθεί — και εν μέρει εκτελεστεί — μεταξύ των καλλιεργητών ζαχαροτεύλων και γεωμήλων και της μεταποιητικής βιομηχανίας. Η κυβέρνηση αναφέρει σχετικά ότι οι καλλιεργητές είχαν προγραμματίσει την καλλιέργειά τους από την άνοιξη του 1984, βάσει των αποφάσεων που έλαβε σχετικά με τις τιμές το Συμβούλιο, το οποίο καθορίζει τις κατώτατες τιμές ένα έτος πριν τη συγκομιδή.

35 Πρέπει ακόμα να παρατηρηθεί ότι το πρόβλημα που προέβαλε η γερμανική κυβέρνηση δεν αφορά την κατά κυριολεξία αναδρομική ισχύ, αλλά οφείλεται στο γεγονός ότι κάθε τροποποίηση των αντιπροσωπευτικών ισοτιμιών επηρεάζει αναγκαστικώς τις σχέσεις των συμβαλλομένων που έχουν συνάψει μακροπρόθεσμες συμβάσεις. Αυτό συμβαίνει συνήθως σε τομείς όπως της ζάχαρης και του αμύλου γεωμήλων, στους οποίους η κοινοτική ρύθμιση προϋποθέτει τη σύναψη συμβάσεων μεταξύ γεωργικών παραγωγών και παρασκευαστών προϊόντων μεταποίησης για όλη την περίοδο εμπορίας, όταν η τροποποίηση αρχίζει να ισχύει κατά τη διάρκεια της περιόδου εμπορίας ή πριν από την έναρξή της όταν όμως οι συμβάσεις έχουν ήδη συναφθεί.

36 Όπως έχει ήδη αποφανθεί το Δικαστήριο με την απόφασή του της 16ης Μαΐου 1979 (Tomadini, 84/78, Slg. σ. 1801), το πεδίο εφαρμογής της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν μπορεί να επεκταθεί τόσο ώστε να παρακαλώει, κατά τρόπο γενικό, την εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων επί των μελλοντικών συνεπειών καταστάσεων που έχουν δημιουργηθεί υπό την προγενέστερη ρύθμιση και τούτο ιδίως σ' έναν τομέα όπως αυτός των κοινών οργανώσεων αγοράς, που συνεπάγεται ακριβώς διαρκή προσαρμογή ανάλογα με τις διακυμάνσεις της οικονομικής καταστάσεως στους διαφόρους γεωργικούς τομείς. Η διαπίστωση αυτή ισχύει, επίσης, για τις τροποποιήσεις των αντιπροσωπευτικών ισοτιμιών.

- 37 Συνεπώς, ο τελευταίος αυτός λόγος της γερμανικής κυβερνήσεως είναι επίσης αβάσιμος και επομένως η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 38 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Δεδομένου ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ηττήθηκε πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων που αφορούν τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Καταδικάζει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων που αφορούν τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Mackenzie Stuart

Κακούρης

O' Higgins

Schockweiler

Bosco

Koopmans

Due

Bahlmann

Joliet

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Ιανουαρίου 1987.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart